

AINEVADKOND „EESTI KEEL JA KIRJANDUS“

Eesti keele ja kirjanduse ainevaldkonda kuuluvad järgmised ainekavad:

I kooliaste

eesti keel 1.-3. klass

II kooliaste

eesti keel 4.-6. klass

kirjandus 5.-6. klass

Tundide arv klassiti.

Õppeaine	1.	2.	3.	4.	5.	6.
eesti keel	6	6	7	5	3	3
kirjandus					2	2

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete kaudu kujundatavate üldpädevuste arengu toetamine

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete kaudu kujundatakse õpilastes kõiki riiklikus õppekavas kirjeldatud üldpädevusi. Seda tehakse erinevate tekstide lugemise, reflekteerimise ja kirjutamise kaudu ning kasutades mitmesuguseid koostöövorme (ühisarutelud, projektid jne). Saavutatud üldpädevused kajastuvad tekstiloomes, esitlustes, arutlustes. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi — teadmiste, oskuste, väärtushinnangute ning käitumise kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega loob sobiva õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kirjandusõpetuses kujundatakse kõlbelisi ja esteetilis-emotsionaalseid väärtusi ning kultuuriväärtuste mõistmist ilukirjandus- ja aimetekstide kaudu. Keeleõpetus rõhutab vaimseid ja kultuuriväärtusi: keele kui rahvuskultuuri kandja tähtsust, keeleoskust kui inimese identiteedi olulist osa. Keeleõpetuses väärtustatakse funktsionaalset kirjaoskust ning teadlikku kriitilist suhtumist teabeallikatesse, sh meediasse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Keele- ja kirjandustundides kasutatava paaris-ja rühmatöö käigus kujundatakse koostööoskust, julgustatakse oma arvamust välja ütleva, kaaslaste ideid tunnustama ja teistega arvestama, ühiseid seisukohti otsima. Eri laadi ülesannete kaudu kujundatakse oskust suhelda eetilisel ja olusid arvestades nii suuliselt kui ka kirjalikult, nii vahetult kui ka veebikeskkonnas.

Enesemääratluspädevus. Tekstide üle arutledes kujundatakse õpilastes positiivset minapilti. Õpiolukordades luuakse võimalused suhestuda käsitletavate teemadega, loovülesannete kaudu tuuakse esile õpilaste eripärad ja anded, vormitakse maailmavaade.

Õpipädevus. Keele- ja kirjandustundides arendatakse kuulamis- ja lugemisoskust, eri liiki tekstide mõistmist, fakti ja arvamuse eristamist, erinevatest allikatest teabe hankimist ja selle kriitilist kasutamist, eri liiki tekstide koostamist ning oma arvamuse kujundamist ja sõnastamist.

Suhtluspädevus. Keele- ja kirjandustundides kujundatakse suulise ja kirjaliku suhtluse oskust, suhtluspartneri ja tema suulise ja kirjaliku kõne mõistmist, suhtluspartneriga arvestamist ning sobiva käitumisviisi valikut, oma seisukohtade esitamist ja põhjendamist oskust. Õppetegevuse ja õppetekstide kaudu pannakse alus õpilaste diskuteerimis- ja väitlemis- ning tänapäevasele kirjaliku suhtlemise oskusele.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus. Teabetekstide abil arendatakse oskust lugeda teabegraafikat või muul viisil visuaalselt esitatud infot, leida arvandmeid, lugeda ja mõista tabelite, skeemide, graafikute ning diagrammidena esitatud infot ning seda analüüsida, sõnalise teabega seostada ja tõlgendada. Vanemates tekstides kasutatud mõõtühikute teisendamise kaudu edendatakse arvutusoskust. Õpitakse eristama teaduslikku teavet ilukirjanduslikust ja populaarteaduslikust teabest ning kasutama tehnoloogilisi abivahendeid tekstide loomisel, korrigeerimisel ja esitamisel.

Ettevõtlikkuspädevus. Ettevõtlikkuse ning vastutustunde kujunemist toetatakse nii meedia- ja kirjandustekstidest kui ka igapäevaelust lähtuvate eakohaste probleemide arutamisega, nende suhtes seisukoha võtmise ja neile lahenduste otsimisega nii keele- ja kirjandustundides kui ka loovtöodes. Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist soodustab õpilaste osalemine projektides, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust ning keele- ja kirjandusteadmiste rakendamist ning täiendamist eri allikatest.

Digipädevus. Digipädevust arendatakse eesti keele ja kirjanduse tundides järjepidevalt. Uurimistööd ja referaadid aitavad arendada oskust infot leida ja seda hinnata. Projektid ning igapäevased ülesanded meedia vms valdkonnas arendavad oskust osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide ning piltide loomisel ja kasutamisel. Arutelud digikeskkonna olemusest

ja ohtudest aitavad arendada arusaama digikeskkonnast kui kohast, kus tuleb järgida samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete lõimingu rakendamise viisid

Ainevaldkonnasisese lõimingu põhialus on avar tekstikäsitlus, mis hõlmab nii suulisi kui ka kirjalikke tarbe- ja ilukirjandustekste, samuti pildilisi, graafilisi ning teist liiki tekste. Ainevaldkonna õppeainete koostoimes omandatakse teiste õppeainete õppimiseks vajalikke kuulamis-, kõnelemis-, lugemis- ja kirjutamisstrateegiaid, kujuneb soov ning oskus oma mõtteid väljendada.

Keelekasutust ning oskust tekste mõista ja luua arendatakse teksti- ja õigekeelsusõpetuse kaudu. Eesti keelt ja kirjandust õppides omandab õpilane keelelise suhtluse oskused ja vilumused, õpib oma mõtteid ning tundeid väljendada, kuulnud ja loetut analüüsima ning kogutud teavet üldistama. Kirjanduslike tekstide lugemine ja käsitlemine tundides avardab õpilaste kultuuri- ja elukogemust, rikastab sõnavara, soodustab kirjandushuvi ning lugeja võimete ja isiksuse arengut.

Keeleliste osaoskuste lõimimise tulemusel arenevad õpilaste mõtlemisvõime, suhtlusoskus ja enesetunnetus. Õpilased on võimelised eetiliselt, olusid ja partnerit arvestades suhtlema, teadlikumalt õppima ja tegutsema.

Lõiming teiste ainevaldkondadega. Keele ja kirjanduse valdkonna õppeained toetavad pädevuste saavutamist teistes ainevaldkondades. Keele- ja kirjandustundides arendavad õpilased kõikides õppeainetes vajalikku suulist ja kirjalikku väljendus- ning suhtlusoskust, õpivad lugema ja mõistma eri liiki tekste, sh teabe- ja tarbetekste, arendavad kirjandustekste lugedes sõnavara ning avardavad maailmapilti; õpivad kirjutama eri tüüpi tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja õpitud termineid ning sobivat stiili; õpivad koostama ja vormistama uurimistöid, kasutama allikaid ja viitama neile; harjuvad kasutama eri liiki sõna- ja käsiraamatuid.

Arutlusoskust ning info hankimise, tõlgendamise ja kasutamise oskusi arendatakse nii keele ja kirjanduse valdkonna kui ka teiste ainete õppes, töötades sisult erinevate tekstidega, samuti

diskussioonide ja väitluste kaudu. Lõimingut toetab elementaarsete õigekirjanõuete järgimine teiste ainevaldkondade tundides.

Võõrkeeled. Eesti keele õpetuse kaudu arendatakse õpilaste kirjalikku ja suulist eneseväljendus- ning arutlusoskust, oskust luua tekste ning neist aru saada. Võõrkeelte õppimisel on abiks eesti keele tundides omandatud keelemõisted. Omandatud võõrsõnad toetavad võõrkeelte õppimist. Maailmakirjanduse autorite ja teostega tutvumine tekitab huvi võõrkeelte õppimise vastu. Õpitavas võõrkeeles kirjutavate autorite teoste lugemine ja arutamine süvendab huvi selle keele maa ja kultuuri ning ka kirjanduse originaalkeeles lugemise vastu.

Matemaatika. Õppetekstide ja tekstülesannete mõistmist soodustab eesti keele ja kirjanduse tundides arendatav lugemisoskus. Arvsõnade õigekirja õppimine toetab korrektse matemaatilise kirjaoskuse omandamist.

Loodusained. Loodusteaduslike õppe- ja teabetekstide mõistmine eeldab head lugemisoskust ja tööd tekstiga. Kohanimede ning loodusnähtuste ja -objektide nimetuste õigekirja kinnistatakse keele- ja kirjandustundides. Loodusteemalised tekstid õppe- ning ilukirjanduses aitavad loodust tundma õppida ja väärtustada. Loodusainetes omandatud sõnavara ning teadmised soodustavad omakorda kirjandusteoste looduskirjelduste mõistmist ja kujutluspiltide teket ning võimendavad seeläbi emotsionaalset mõju lugejale.

Sotsiaalsained. Ilukirjandusteoste lugemine ja analüüs toetavad maailmapildi kujunemist, ajalooüldiste mõistmist ning ühiskonnaelus ja inimsuhetes orienteerumist. Kirjandustekste valides ja käsitledes peetakse silmas ühiskonnas olulisi valdkondi: väärtused ja kõlblus; suhted kodus ja koolis; omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus; kodanikuühiskond ja rahvussuhted. Sotsiaalainete õppimise käigus omandatud teadmised ajaloost, ühiskonna arengust ja toimimisest ning inimese staatusest ühiskonnas toetavad kirjandusteoste käsitlemisel ühiskondlike probleemide ja inimsuhete mõistmist. Keeletundides õpitakse riikide, ühenduste, organisatsioonide, ajalooliste isikute, ajalooüldiste nimede õigekirja norme, mida ajaloo- ja ühiskonnatundides kinnistatakse konkreetsete näidete varal.

Kunstained. Kunstiainete õpet toetab lähenemine kirjandusele kui kunstiainele. Kirjandusteose analüüs seostatuna illustratsioonide vaatlusega soodustab kunsti väljendusvahendite eripära mõistmist. Reklaami käsitlemine keeleõppes eeldab ka visuaalsete ja auditivsete komponentide esitlemise analüüsi. Kirjandusteose käsitlemise illustreerimine vastava ajastu muusikaga soodustab arusaamist muusika emotsionaalsest mõjust ning kunstilistest väljendusvahenditest. Kirjanduse ja muusikaõpetuse ühisosa on (rahva)laul, selle tekst ja esitus.

Kehaline kasvatus. Meedia- ja kirjandustekstide valiku kaudu saadakse elukogemusi. Plakateid ja esitlusi koostades kujundatakse tervist väärtustavat eluhoiakut. Väitlustes propageeritakse tervislikku eluviisi ning dramatiseeringutes ja rollimängudes saab läbi mängida mitmesuguseid elulisi olukordi.

Tehnoloogia. Õppe- ja teabetekstide kaudu kujundatakse oskust hinnata tehnoloogia rakendamisega kaasnevaid võimalusi ja ohte, kasutada eetilisel nüüdisaegseid tehnoloogiaid oma õpi-, too- ja suhtluskeskkonna kujundamisel ning järgida tehnilisi vahendeid kasutades ohutus- ning intellektuaalomandi kaitse nõudeid.

Läbivate teemade käsitlemine keele ja kirjanduse valdkonna õppeainetes

Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeainetes eesmärkide seadmisel, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel, lähtudes kooliastmest ning õppeaine spetsiifikast.

Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine. Rollimängude, tekstide käsitlemise, arutelude ja loovtööde kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mis on olulised tulevases tööelus. Arendatakse suutlikkust kujundada oma arvamust, väljendada end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, lahendada probleeme. Õppetegevus võimaldab õpilasel kujundada eneseanalüüsiks vajalikku sõnavara, et analüüsida oma huvisid, võimeid, nii ainealaseid kui ka teisi oskusi ja teadmisi ning õpilast suunatakse kasutama eneseanalüüsi tulemusi oma tulevase haridustee ja tööelu planeerimisel. Õppetegevus võimaldab töömaailmaga ka vahetult kokku puutuda (nt õppekäigud ettevõttesse, ainevaldkonnaga seotud ametite tutvustus). Kujundatakse oskust koostada õpingute jätkamiseks ja tööle kandideerimiseks vajalikke dokumente. Meediatekstide analüüsi kaudu juhitakse õpilasi märkama ühiskonnas toimuvaid protsesse ja arutlema selle üle, kuidas need mõjutavad haridusteed ning tulevast tööelu.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Tervis ja ohutus. Teemakohaste tekstide varal, probleemülesannete lahendamise ning suuliste ja kirjalike arutluste kaudu toetatakse õpilaste kujunemist sotsiaalselt aktiivseteks, keskkonnateadlikeks, vastutustundlikeks ning tervist ja turvalisust väärtustavateks inimesteks.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Eri liiki tekstide käsitlese kaudu suunatakse õpilasi märkama ühiskonna probleeme ja neile lahendusi otsima. Projektides osalemine aitab kasvatada aktiivset ellusuhtumist.

Kultuuriline identiteet. Keele ja kirjanduse kui rahvuskultuuri kandjate toel kujuneb õpilastes arusaam endast, teadmised oma juurtest, eesti keele erikujudest (nt Mulgi, Võru, Setu, Kihnu murre). Emakeele ja kirjanduse väärtustamise kaudu õpitakse lugu pidama endast ja oma rahvast, teiste rahvaste tekstide abil kujundatakse arusaam kultuuride erinevustest, aga ka tõdemus inimkonna kultuurilisest ühisosast.

Teabekeskond. Erinevatest allikatest (sh internetist) teabe hankimine, selle kriitiline hindamine ja kasutamine on nii keele-ja õppeteemakohaste teadmiste laiendamise kui ka tekstiloome eelduseks.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Õpiülesannete lahendamiseks kasutatakse teadlikult infoühiskonna võimalusi, õpilasi suunatakse alternatiivseid lahendusi otsima, oma ideid ellu rakendama.

Väärtused ja kõlblus. Ilukirjandust ning kultuuriteemalisi teabetekste lugedes ja analüüsid, nende üle arutledes ning nende põhjal kirjutades pööratakse tähelepanu õpilaste kujunemisele kõlbelisteks isiksusteks, kes teavad ja tunnustavad üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi. Tekstide analüüsi abil kujundatakse julgust astuda välja taunimisväärsete tegude ja hoiakute vastu.

EESTI KEEL

I kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) mõistab rahvapärimestja kultuuri mitmekesisust;
- 2) väärtustab eesti keelt;
- 3) omandab eesti keele lugemistehnika;
- 4) loeb eesmärgistatult eri allikatest ja keskkondadest;
- 5) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste käsikirjaliselt ja arvutil eri keskkondades;
- 6) väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult;
- 7) analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
- 8) tunneb eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;
- 9) kujundab lugemise kaudu esmaseid hoiakuid ja tõekspidamisi, väärtustab lugemist

Õpitulemused I kooliastme lõpuks	Õpitulemused klassiti
<p>Õpilane osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis.</p>	<p>1. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> ● toimib õpetaja ja kaaslaste suulise juhendi järgi. <p>2. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi; ● väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas. <p>3. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> ● osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis
<p>Õpilane kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid.</p>	<p>1. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kuulab õpetaja ja kaaslaste esituses lühikest eakohast teksti, mõistab kuulnud lause, jutu sisu. <p>2. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kuulab õpetaja ja kaaslaste eakohast teksti ning toimib saadud sõnumi kohaselt õpetaja abil; ● koostab kuuldu põhjal lihtsama skeemi ja kaardi õpetaja abil. <p>3. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> ● vaatleb sihipäraselt, kirjeldab eesmärgipäraselt nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi; ● kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid.
<p>Õpilane kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga.</p>	<p>1. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kasutab kõnes lihtlauseid; ● teab, et sõnal võib olla lähedase või vastandtäheendusena sõna ja nimetab neist mõningaid; ● väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt: palub, küsib, tänab, vabandab. <p>2. klass</p>

	<ul style="list-style-type: none">• kasutab kõnes terviklauseid;• teab ja leiab vastandtäheendusega sõnu ning õpetaja abil ka lähedase täheendusega sõnu. <p>3. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ning lühivastuseid;• leiab väljendamiseks lähedase ja vastandtäheendusega sõnu;• kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne-ja kirjakkeelt, arvestab suhtlemisel partneriga.
Õpilane eristab helisid, hääli ja häälikuid.	<p>1. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, sõna, lauset;• määrab suuliselt (vajadusel õpetaja abiga) häälikute olemasolu, asukohta ja järjekorda sõnas,• eristab täishäälikute pikkusi. <p>2. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• eristab täis- ja suluta hääliku pikkusi;• eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit;• kirjutab õigesti sulghääliku oma sõnade algusesse ja omandatud võõrsõnade algusesse;• märgib kirjas õigesti täishäälikuid. <p>3. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid;• eristab helisid, hääli ja häälikuid
Õpilane omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse.	<p>1. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• loeb õpitud teksti enam-vähem ladusalt ja sobiva intonatsiooniga lausehaaval oma

	<p>kõnetempos või sellest aeglasemalt, üksiku peatusega raskema sõna ees</p> <p>2. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• loeb õpitud teksti suhteliselt õigesti, ladusalt (lugemistempo võib olla kõnetempost aeglasem), parandab ise oma lugemisvigu, enamasti väljendab intonatsioon loetava sisu; <p>3. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• loeb nii häälega ja kui endamisi ladusalt ja teksti mõistes; loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga;• on omandanud lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse.
<p>Õpilane sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamiseega.</p>	<p>1. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamiseega. <p>2. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamiseega. <p>3. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamiseega
<p>Õpilane tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga.</p>	<p>1. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• hoiab õigesti kirjutusvahendit ja istub õige kehahoiakuga kirjutamisel ja joonistamisel;• kasutab õigeid kirjutamisvõtteid, teab, kuidas suuri kirjatähti kirjutatakse ning sõnas õigesti seostatakse;• kirjutab õigesti lühemaid (kuni 2-silbilisi) sõnu ja lauseid. <p>2. klass</p>

	<ul style="list-style-type: none">● kasutab kirjutades õigeid väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid <p>3. klass</p> <ul style="list-style-type: none">● tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga
<p>Õpilane loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust.</p>	<p>1. klass</p> <ul style="list-style-type: none">● loeb õpitud teksti enam-vähem ladusalt, lausehaaval üksiku peatusega raskema sõna ees oma kõnetempos või sellest veidi aeglasemalt;● mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu;● vastab teksti kohta käivatele küsimustele, mille vastused on palas otsesõnu öeldud;● leiab õpetaja abiga tekstist vastused lühikestele konkreetsetele küsimustele;● teeb vahet jutustusel, muinasjutul, luuletusel, näidendil, mõistatusel ja vanasõnal. <p>2. klass</p> <ul style="list-style-type: none">● mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu;● vastab teemakohastele (ka lihtsamatele tekstis mitte otsese info seotud) küsimustele;● leiab tekstis iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab õpetaja abiga eakohaste juhiste alusel;● tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna;● saab aru eakohasest tundmatust tekstist;● loeb luuletust ja õpetaja abiga avab selle sisu;● loeb tööjuhendit ja täidab seal sisalduvaid ühiseid <p>3. klass</p> <ul style="list-style-type: none">● töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel;● mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti;

	<ul style="list-style-type: none">• vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta;• eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu;• loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust.
Õpilane sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel.	<p>1. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• arutleb loetu üle ja esitleb selle kohta küsimusi <p>2. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• arutleb loetelu üle ja esitab selle kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid <p>3. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel
Õpilane jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi.	<p>1. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• jutustab suunavate küsimuste toel kuuldust, nähtust, loetust. <p>2. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• vestleb oma kogemustest ja loetust; annab õpetaja abil edasi lugemispala, õpetekski, filmi ja teatrietenduse sisu;• vaatleb ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi õpetaja suunavate küsimuste toel <p>3. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta;• annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õpetekski, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu;• jutustab loetust ja läbielatud sündmusest;

	<ul style="list-style-type: none"> • jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi.
<p>Õpilane kirjutab mõtestatud lauseid, jutustavaid ja kirjeldavaid tekste.</p>	<p>1. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjutab õigesti lühemaid (kuni 3-silbilisi) sõnu ja lauseid. <p>2. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil. <p>3. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel; • kasutab kirjas terviklauseid.
<p>Õpilane kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt.</p>	<p>1. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjutab tahvlilt õigesti maha (vältides ühe tähe kaupa kirjutamist); • tahvlinäidise järgi täidab õpilaspäevikut; • kirjutab k, p, t sõnade algusesse ning s-i ja h kõrvale; • lõpetab lause punktiga; • kirjutab õigesti tegusõna lõppu —b ja —vad; • kirjutab õigesti mitmuse tunnust —d; teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimes kasutatakse suurt algustähte; • eristab ja märgib kirjas lühikest, pikka ja ülipikka täis- ning suluta kaashäälikut; • kirjutab õigesti oma nime. <p>2. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • täidab iseseisvalt õpilaspäevikut ja kujundab vihikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, kirja joonelisele lehele, varustab töö kuupäevaga;

	<ul style="list-style-type: none">• kirjutab tahvlilt või õpikust õigesti maha;• alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti või küsimärgiga;• kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuttavates kohanimes; • kirjutab õigesti sõnade lõppu -d (mida teed?), -te (mida teete?), sse (kellesse? millesse?), -ga (kellega? millega?), -ta (kellela? milleta?). <p>3. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära;• paigutab teksti korrekselt paberile, vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt;• märgib kirjas häälikuid ja kaashäälikuühendeid õigesti;• kirjutab õigesti asesõnu;• kirjutab õigesti sulghäätiku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse;• märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ja tunnuseid;• teab peast võörtähtedega tähestikku, piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi;• kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi;• kirjutab tuntumate sõnade algusse g, b, d; kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrekselt.
<p>Õpilane vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid.</p>	<p>1. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• kirjutab ja kujundab tarbeteksti õpetaja abiga arvutis: kutse, õnnitlus. <p>2. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• koostab tarbeteksti näidise abil arvutis: kutse, õnnitlus ja teade.

	<p>3. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• koostab tarbeteksti arvutis: kutse, õnnitlus, teade, e-kiri;• vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid.
<p>Õpilane valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest, kasutab raamatukogude infosüsteemi.</p>	<p>1. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• on lugenud vähemalt kahte lasteraamatut, nimetab nende pealkirja ja autoreid;• leiab huvipakkuva raamatu kooli või kodukoha raamatukogust täiskasvanu abiga. <p>2. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• on lugenud vähemalt nelja lasteraamatut, nimetab tegelasi ja annab edasi loetu sisu mõne huvitava, enam meeldinud episoodi järgi;• teab nimetada eesti lastekirjanikke;• leiab huvipakkuva raamatu kooli või kodukoha raamatukogust. <p>3. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• on lugenud läbi vähemalt neli eesti või väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatust;• teab nimetada eesti ja välismaa lastekirjanikke;• kasutab raamatukogude süsteemi.
<p>Õpilane kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi</p>	<p>1. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• annab loetelule emotsionaalse hinnangu (lõbus, tõsine, igav, jms) <p>2. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• annab loetelule emotsionaalse hinnangu (lõbus, tõsine, igav, jms) koos põhjendusega ja näidetega. <p>3. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi

<p>Õpilane rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet</p>	<p>1. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• kasutab õpiku sõnastikku õpetaja abiga sõnade leidmiseks algustähe järgi;• rikastab lugemise kaudu sõnavara. <p>2. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestikjärjekorras;• rikastab lugemise kaudu oma sõnavara. <p>3. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• kasutab sõnastikest lähedase ja vastandtähendusega sõnu;• kontrollib kirjutatut õpiku ja sõnastiku järgi;• rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet
--	---

Õppesisu 1. klass

SUULINE KEELEKASUTUS (KÕNELEMINE JA KUULAMINE)

Kõnelemine

Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Hääle tugevuse kohandamine vastavalt olukorrale. Sobivad kõnetusviisid palumisel, küsimisel, keeldumisel, vabandamisel, tänamisel. Lihtlauseliste küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine. Sõnavara rikastamine: Töö lähedase tähendusega sõnadega, sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas. Jutustamine etteantud teema põhjal (küsimuste ja kava järgi). Jutustuse peamise sõnumi leidmine ja väljatoomine. Luuletuse sisu selgitamine. Esemete, nähtuste tegelaste jms võrdlemine ja rühmitamine. Loetu või kuuldu väljendamine dramatiseeringus. Tuttava luuletuse, dialoogi peast esitamine loomuliku tooniga.

Kuulamine

Helide, häälte ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas). Hääliku pikkuse eristamine, rõhuasetusega täishääliku pikkusel. Suuliste tööjuhendite järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste

ettelugemise kuulamine, kuuldu kirjeldamine (tegelaste leidmine ja iseloomustamine, tegevused loos, keskkonna kirjeldus jms).

Praktilised tööd:

- õpetaja ja kaasõpilase jutustuse kuulamine, jälgimine;
- jutustuse lõpu ennustamine; loetu dramatiseerimine;
- jutustusel põhineval lihtsamates rollimängudes osalemine;
- jutustamine kuuldu, nähtu (sh õpiku illustratsiooni, pildi, pildiseeria), läbielatu, loetu põhjal; aheljutustamine;
- kuulnud jutustuse laiendamine ja täiendamine;
- luuletuse või dialoogi peast esitamine.

KIRJUTAMINE (KIRJATEHNIKA, ÕIGEKIRI JA TEKSTILOOME)

Kirjutamise eelharjutused. Kirjutamine pliiatsi ja kriidiga. Joonistähtede kirjutamine. Õige pliiatsihoid ja kirjutamisasend. Keeleõpetus ja õigekiri. Häälik täht. Täis- ja kaashäälikud. Tähestik. Võörtähed. Täishäälikute kolme pikkuse eristamine ja õigekiri. Täishäälikuühend. Täishääliku pikkuse eristamine ja õigekiri, kaashääliku pikkusega tutvumine. Kaashäälikuühend. Sõna ja lause. Lause lõpumärgid: punkt, (küsi- ja hüüumärgi vaatlemine). Koma lauses (teksti vaatlus). Väikeste ja suurte kirjatähtede tundmaõppimine ning kirjutamine. Tähtede seostamine. Suur algüsüht lause algul ja nimedes. Sulghäälik (k, p, t) sõnade alguses. Üks ja mitu: mitmuse tunnus —d. Tegusõna olevik (mida teeb? —b ; mida teevad? —vad). Liitsõnade vaatlus (moodustamine). i ja j ning h sõna alguses. Teksti paigutusega tutvumine. Teksti ärakiri tahvlilt, õpikust.

Praktilised tööd:

- etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine (15 - 20 sõna lihtlausetena);
- lünkümberjutustuse kirjutamine;
- jutule alguse või lõpu kirjutamine;
- loovtöö kirjutamine (pildi, pildiseeria, küsimuste järgi);
- tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine;
- teksti ärakiri tahvlilt, õpikust;
- töö vormistamine näidise järgi (töö puhtus, käekirja loetavus);
- tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitlus (kujundamine näidise järgi).

LUGEMINE (LUGEMISTEHNIKA, KIRJANDUS- JA MUUDE TEKSTIDE TUTVUSTAMINE, ANALÜÜSIMINE JA MÕISTMINE)

Raamatu (sh õpiku) üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, illustratsioon, õpiülesannete esitus (õpikus). Trükitähtede tundmaõppimine. Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. Silpidest sõnade moodustamine. Lugemistehnika arendamine: õige hääldus, lugemise ladusus, pausid lugemisel, intonatsioon, lugemise tempo. Käekirjalise teksti lugemine klassitahvliilt ja vihikust. Teabeteksti lugemine: tööjuhend, kutse, õnnitlus, saatekava, raamatu sisukord. Sõna, lause, teksti sisu mõistmine ja selle väljendamine. Luuletuste ülesehitus (riimid), Tekstiliikide eritamine: jutt, muinasjutt, luuletus, mõistatus. Kirjandustekstid: liisusalm muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend. Lastekirjandusega tutvumine. Loetud raamatu autori, kunstniku (illustraatori), tegelaste nimetamine, loetust jutustamine. Loetule emotsionaalse hinnangu andmine (lõbus, tõsine, igav jne).

Praktilised tööd:

- loo sisu ennustamine pealkirja, piltide jms alusel;
- loole alguse või lõpu mõtlemine;
- piltjuttude tegemine;
- loetud jutustuses olevate tegelaste iseloomustamine;
- küsimustele vastamine loetu põhjal (vastus on tekstis otsesõnu kirjas);
- riimuvate sõnade leidmine luuletustes (õpetaja abiga);
- huvipakkuva raamatu leidmine kooli või kodukoha raamatukogust täiskasvanu abiga;
- loetud raamatu autori, kunstniku (illustraatori), tegelaste nimetamine, loetust jutustamine ning loetule emotsionaalse hinnangu andmine (lõbus, tõsine, igav jne).

VABALUGEMINE

Õpetaja valib õppeaasta jooksul 4 ilukirjandusteost, mille loeb kogu klass. Kui lapse lugemisoskus ei ole veel piisav, on lubatud vanemal teost ette lugeda või lugeda lapsega koos sõbralikult jagades korda mööda. Neid raamatuid ei ole toodud lugemisvara nimekirjas. Õpetaja valitud kirjandusteoseid koos lugemiseks tutvustab õpetaja õpilastele ja lapsevanematele õppetöö käigus.

Kokkulepitud kuupäevaks loeb laps (või kuulab ettelugemist või loeb vanematega koos) teose läbi. Seejärel käsitletakse ilukirjandusteost klassis õpetaja juhendamisel.

Õpilane võib lisalugemist valida vastavalt oma lugemishuvile ja -soovile. Allpool toodud lugemisvarast leiab soovitusi 1. klassile meelepärase kirjanduse leidmiseks.

Soovituslik lugemisvara I klassis lugemiseks

- A. Pervik “Paula lood”
- A. Pervik “Keeruline lugu“
- D. Joris “Müürilossi jutud”
- E. Niit “Kröll”
- E. Raud “Karu maja”
- E. Raud “Sipsik”
- E. Valter “Pintselsabad“
- E. Valter “Kassike ja kakuke“
- E. Valter “Pokuraamat“
- F. Kotta “Tublid loomad”
- H. Mänd “Sallipall“
- I. Lember “Pikk isa“
- J. Põldmaa “Leiutajaküla tähtis päev“
- L. Tungal “Felix“
- L. Tungal “Küll on hea“
- L. Tungal “Pörsapõli“
- S. Henno “Mereröövlimäng”
- S. Janikovszky “Kui ma oleksin suur”
- U. Leies “Tipp ja Täpp”
- Vennad Grimmid – valik muinasjutte
- Martin Widmark „Lasse ja Maia detektiivbüroo lood“

Õppesisu 2. klassis

SUULINE KEELEKASUTUS (KÕNELEMINE JA KUULAMINE)

Kõnelemine

Sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine aktiivse sõnavara laiendamiseks. Suuline keelekasutus, viisakusväljendid. Kuuldud jutu ümberjutustamine; pikema dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja sisule. Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevus, intonatsioon) esiletoomine dramatiseeringus. Kõnelemine eri olukordades, nt telefonitsi, klassi esindajana jms. Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine. Oma arvamuse avaldamine nähtud või kuuldud kogemusest lähtuvalt ja arvamuse põhjendamine. Arutlemine paaris ja

rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine. Mõtete väljendamine terviklausetena. Küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine. Eri meeleoluga luuletuste (aastaajad, laste elu) mõtestatult peast esitamine.

Kuulamine

Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk suluta kaashäälikul. Õpetaja ja kaaslaste suuliste mitmeastmeliste juhendite meeldejätmise ja nende järgi toimimine. Kaaslaste ettelugemise kuulamine ja hinnangu andmine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana). Kuulatud tekstist oluliste mõistete leidmine.

Praktilised tööd:

- loetud teksti jutustamine, küsimuste, etteantud kava, piltide või pildiseeria põhjal;
- jutule alguse või lõpu väljamõtlemine;
- jutukeste koostamine ja rääkimine oma kogemuste põhjal;
- jutukeste koostamine ja rääkimine etteantud kava järgi;
- luuletuse peast esitamine;
- erinevates olukordades eneseväljendamist võimaldavad rollimängud;
- pala dramatiseerimine;
- arvamuse avaldamine loetud raamatu või filmi kohta ning oma arvamuse põhjendamine;
- sündmuse, isiku, looma, eseme kirjeldamine tugisõnade, skeemi, tabeli abil;
- õpetaja ja kaaslaste suulise mitmeastmelise juhendi järgi toimimine;
- õpetaja etteloetud tekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel.

KIRJUTAMINE (KIRJATEHNIKA, ÕIGEKIRI JA TEKSTILOOME)

Kiriatehnika

Suurte ja väikeste kirjatähtede kordamine. Kirjutamise tehnika arendamine: ühtlane kirjarida, õiged tähekujud ja seosed nii väikestel kui suurtel kirjatähtedel. Näidise järgi kirjatöö paigutamine vihiku lehele, kirjapaberile; kuupäeva kirjutamine.

Õigekiri

Varasemale lisanduvalt keeleteadmised: täishäälikuühendi õigekiri, suluta kaashääliku pikkus ja õigekiri; k, p, t s-i ja h kõrval; i ja j silbi alguses, h sõna alguses. Silbitamine, poolitamise üldpõhimõtted. Lauseliik ja lõpumärk (jutustav e väit- ja küsilause). Koma kasutamine liitlauses kirjutamisel et, sest, aga, kuid puhul. Suur algustäht oma kooli ja tuttavates kohanimedes. Sõnade lõpu õigekiri —d (mida teed?), -te (mida teete?), -sse (kellesse?)

millesse?), -ga (kellega? millega?), -ta (kelleta? milleta?). ma, sa, ta, me, te, nad õigekiri. Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (20—25 sõna lihtlausetena). Kirjavea parandamine, kui veale tähelepanu juhitakse; kirjavea

Kirjalik tekstiloome

Teabetekst: tööjuhend, sõnastik, raamatu sisukord, õpikuteks, teatmeteose tekst. Meediatekst: ajalehe, ajakirja tekst. Teksti kompositsioon: pealkiri, 100 alustus, sisu, lõpetus. Kutse, õnnitluse ja teate koostamine õpetaja abiga, Tekstilähedase ümberjutustuse kirjutamine küsimuste ja tugisõnade toel. Loovtöö skeemi, kaardi toel; fantaasialugu. Jutu ülesehitus: alustus, Sisu ja lõpetus; jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutlemine.

Praktilised tööd:

- õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate koostamine (nii arvutis kui paberile kirjutades);
- loovtöö ning ümberjutustuse kirjutamine pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil;
- etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttava teksti kirjutamine ja kirjutatu kontrollimine näidise järgi (20—25 sõna lihtlausetena).

LUGEMINE (LUGEMISTEHNIKA, KIRJANDUS- JA MUUDE TEKSTIDE TUTVUSTAMINE, ANALÜÜSIMINE JA MÕISTMINE)

Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi: oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse, sobiva intonatsiooni kasutamine. Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ja partnereid arvestades. Eri liiki lühitekstide (teade, kiri, ajakirja rubriik, sõnastik) mõistev lugemine. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvilt ja vihikust. Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õpiülesannete esitus. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses ning lasteraamatutes. Teksti sisu aimamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Tekstist õpitavate keelendite, samuti sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade jms leidmine. Õpiku sõnastiku kasutamine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Loetud jutustuse ja muinasjutu kohta kava koostamine (teksti jaotamine osadeks); skeemi/kaardi koostamine õpetaja abiga. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine (ka siis, kui vastus otse tekstis ei sisaldu). Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Luuletuste ilmekas (mõtestatud) esitamine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga. Tekstiliikide eristamine: jutustus, tuuletus, näidend, mõistatus, vanasõna. Kirjandustekstid: rahvaluuleline liisusalm, muinasjutt, mõistatus, tuuletus, piltjutt, vanasõna,

jutustus, näidend, muistend. Loetud raamatu tutvustamine ja soovitamine. Vajaliku teose otsimine kooli või kodukoha raamatukogust autori ja teema järgi täiskasvanu abiga.

Praktilised tööd:

- dialoogide lugemine; lugemispäeviku täitmine;
- loetu üle arutlemine (tegelaste ja koha määratlemine, olulise sõnumi leidmine ja väljatoomine) ja selle kohta küsimuste esitamine;
- küsimustele sobiva vastuslause leidmine tekstist;
- tööjuhendi lugemine ja seal sisalduvate juhiste täitmine;
- kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi koostamine.

VABALUGEMINE

Õppeaasta jooksul loetakse eesti keele tundide raames läbi vähemalt 4 eakohast raamatut, mille lugemise korraldust (raamatute valik, analüüs) juhendab õpetaja vastavalt klassi kollektiivile ja õpitudemustele.

Õpilane võib lisalugemist valida vastavalt oma lugemishuvile ja -soovile. Allpool toodud lugemisvarast leiab soovitusi 2. klassile meelepärase kirjanduse leidmiseks.

Soovituslik lugemisvara 2. klassis lugemiseks:

- Reinla „Pätu”
- H. Kõo „Kui mind üldse olemas ei oleks”
- J. Vaiksoo „Neli hommikut ja üks õhtu”
- J. Rannap „Klaabu”
- Pervik „Mammutilaps ajab tuult taga”
- O. Saar „Hilpharakas. Tänaused muinaslood”
- M. Widmark „LasseMaia detektiivbüroo” erinevad raamatud
- F. Simon „Hirmus Henry lood” erinevad raamatud
- G. Stilton „Lõbusad lood” erinevad raamatud
- M. Holzinger „Lukas ja nurgakoll”
- L. Tungal „Sinilillega lumememm”
- K. Hinrikus „Sandra 12 kuud”
- Tomusk „Hundi sõbrad”
- Tomusk „Porgandipirukas”
- Tomusk „Päästetud jõulud”

- Tomusk „Väike vunts”
- K. Look „Piia Präänik ja bandiidid”
- K. Look „Piia Präänik ja sõnasööbik”
- K. Look Piia Präänik kolib sisse”
- K. Look „Peeter sõpradele Peetrike”
- J. Birck „Salaagent Morris. Hommikusöök võib oodata!”
- J. Birck „Salaagent Morris ja vana tuuleveski saladus”
- V. Loosaar „Eitahalood”
- R. Garcia Gil „Hele ja roosa kummitus”
- S. Grimm „Greta Päikesekiir. Oravatest, sõpradest ja metsikutest olenditest”
- Olgin „Šokolaadijänessed”
- S. Gardner „Kõige tugevam tüdruk maailmas”
- S. Gardner „Kõigi aegade väikseim tüdruk”
- M. Cantin „Mina küll ei karda!”
- L. Owen „Winnie ja Wilbur. Ettevaatust, nõid!”
- L. Owen „Winnie ja Wilbur. Nõid Winnie uued sõbrad”
- H. Vilep „Unenägude kaitsjad”
- H. Vilep „Villiam”
- H. Vilep „Une-Mati viimased udujutud”
- Sparring „Perekond Pikknäpp ja sünnipäevamürgel”
- Sparring „Perekond Pikknäpp ja kuldteemant”
- L. Auväärt „Kolmteist vahvat koolijuttu”
- K.Oja „Onu Internet ja nutikaigas”
- Lindgren „Soolavarese lood”
- M. Kangro „Isa kõrvad”
- H. Vandermeeren „Operatsioon „Bernie välja!””
- J. Horst „Operatsioon Kõuepilv”
- J. Horst „Operatsioon Kilekott”
- M. Hai „Painajapood” 2 erinevat raamatut
- M.U. Kling „Päev, mil vanaema tegi interneti katki”
- D. Flechsig „Sandor. Nutikas nahkhiir”

Õppesisu 3. klassis

SUULINE KEELEKASUTUS (KÕNELEMINE JA KUULAMINE)

Kõnelemine

Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Selge häälduse jälgimine teksti esitades. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevuse, intonatsiooni) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel. Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine. Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms. Sõnavara arendamine: sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine. Oma arvamuse avaldamine. Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine). Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks, Luuletuste ja dialoogide esitamine. Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.

Kuulamine

Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk sulghääliku pikkusel. Ettelugemise kuulamine. Kaaslase ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana). Kuuldu ning nähtu kommenteerimine. Fakti ja fantaasia eristamine. Kuuldu (muinasjutt, lühijutt lapse elust, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine. Dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja nende ütlustele.

Praktilised tööd:

- jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal;
- aheljutustamine;
- jutule alguse või lõpu väljamõtlemine;
- rollimängud: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms;
- eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas;
- sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tug sõnade, skeemi ning tabeli abil;
- tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) esitamine.
- dramatiseeringud ja esitlused kõne eri nüansside ja meeleolude esiletoomiseks;

- arvamuse avaldamine loetud raamatu või filmi kohta ning oma arvamuse põhjendamine, kaaslase arvamusega nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslase arvamuse küsimine;
- enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel;
- pikema suulise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine;
- kaaslase ja õpetaja juhtnõuete kuulamine, nende järgi toimimine;
- õpetaja ettelõetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine.

KIRJUTAMINE (KIRJATEHNIKA, ÕIGEKIRI JA TEKSTILOOME)

Kirjatehnika

Kirjutamise tehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine. Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine). Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. Oma kirjavea parandamine. Etteütlemisejärgi kirjutamine. Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbrik.

Õigekiri

Tähestiku järjekord. Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri. Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine, sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri. k, p, t s-i ja h kõrval. i ja j õigekiri (v.a võõrsõnades ja tegijanimedes). h sõna alguses. Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses. Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes. Poolitamise harjutamine. Liitsõna. Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus. Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel. Mitmuse nimetava ning sse- lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus. Olevik ja minevik. Pöördelõppude õigekirjutus. Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus). Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. Koma kasutamine loetelus; et, sest, vaid, kuid, aga, siis, kui puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua. Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses. Oma kirjavea iseseisev leidmine. Sõnavara: lähedase ja vastandtäheandusega sõna. Sõna ja tema vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine.

Kirjalik tekstiloome

Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks. Tarbetekst: ajaleheartikkel, teade, nimekiri jms. Ümberjutustus. Vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel,

fantaasialugu. Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus. Kirja (sh e-kirja) koostamise tavad. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.

Praktilised tööd:

- sündmusest ja loomast kirjutamine;
- jutule alguse ja lõpu kirjutamine;
- loovtöö kirjutamine (vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu);
- etteütlemise järgi sisult tuttava teksti kirjutamine ja kirjutatu kontrollimine näidise järgi (30—40 sõna);
- lihtsamate sõnastike või õpiku kasutamine, et enda kirjutatut kontrollida;
- kutse ja ümbriku vormistamine (näidise järgi);
- kirja kirjutamine ja vormistamine;
- e-kirja kirjutamine e-posti kaudu saatmiseks;
- tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne) kirjapanek;
- ümberjutustuse kirjutamine tugisõnade, skeemi, kaardi või kava toel;

LUGEMINE (LUGEMISTEHNIKA, KIRJANDUS- JA MUUDE TEKSTIDE TUTVUSTAMINE, ANALÜÜSIMINE JA MÕISTMINE)

Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õpiülesannete esitus. Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus). Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Ladus ja automatiseerunud lugemine. Tingmärgid (õppekirjanduse tingmärgid liiklusmärgid jms), skeemid, kaardid ja tabelid õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses. Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine, Tekstis küsimuse, palve, kasu ja keelu äratundmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi. Riimuvate sõnade leidmine luuletustes. Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri Kirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamängulane tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.

Praktilised tööd:

- oma ja kaaslase lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel;
- oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvlilt ja vihikust;

- jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikutekski, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine;
- üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses;
- õpiku sõnastiku iseseisev kasutamine;
- töö tekstiga: tekstist õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine;
- teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine;
- loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine;
- loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine;
- loole alguse ja lõpu mõtlemine;
- teksti teema ja peamõtte sõnastamine ja tegelaste iseloomustamine;
- jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine;
- kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades;
- loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine;
- vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt;
- lugemispäeviku täitmine.

VABALUGEMINE

Õpetaja valib õppeaasta jooksul 6 ilukirjandusteost, mille loeb kogu klass. Kui lapse lugemisoskus ei ole veel piisav, võib vanem lugeda lapsega koos teksti sõbralikult jagades korda mööda. Neid raamatuid ei ole toodud lugemisvara nimekirjas. Õpetaja valitud kirjandusteoseid koos lugemiseks tutvustab õpetaja õpilastele ja lapsevanematele õppetöö käigus.

Kokkulepitud kuupäevaks loeb laps (või loeb vanematega koos) teose läbi. Seejärel käsitletakse ilukirjandusteost klassis õpetaja juhendamisel.

III klassi õpilane võib vastavalt oma lugemishuvile ja -soovile valida lugemiseks meelepäraseid teoseid. Neid võib valida allpool toodud soovitusliku lugemisvara hulgast või valida omal soovil.

Soovituslik vabalugemise nimekiri

- A. C. Vestly „Vanaema ja kaheksa last metsas”
- A. C. Vestly „Kaheksa väikest, kaks suurt ja veoauto“
- A. Jakobson „Ööbik ja vaskuss“
- A. Kivirähk „Limpa ja mereröövlid“
- A. Kivirähk „Leiutajateküla Lotte“
- A. Kivirähk „Sirli, Siim ja saladused“
- A. Kivirähk „Oskar ja asjad“
- A. Kivirähk „Kaka ja kevad“
- A. Kivirähk „Karneval ja kartulisalat“
- K. Kass „Kasper ja 5 tarka kassi“
- K. Kass „Samueli võlupadi”
- K. Kass „Nõianei Nöbinina“
- D. Walliams „Gängstamm“
- P. Raud „Printsess Lulu ja härra Kere“
- P. Raud „Ernesto küülikud“
- S. Nopola „Risto Rääperi lood“
- J. Kinney „Ühe äpardi päevik“
- U. Stark „Vilista mulle, Johanna“
- E. Kärtstner „Veel üks Lotte“
- A. Pervik „Kallis härra Q“
- M. Keränen „Varastatud oranž jalgratas“
- I. Tomusk „Kriminaalsed lood“
- A. Lindgren „Bullerby lapsed”
- A. Lindgren „Pipi Pikksukk”
- A. Lindgren „Vahtramäe Emil”
- A. M. Soo „Richard ja raamatud“
- A. Pervik „Presidendilood“
- A. Pervik „Umbluu“
- D. Bisset „Kõnelused tiigriga“
- E. Raud „Naksitrallid“
- E. Esop „Lendstart“
- E. Esop „Lõbus tuul“

- E. Krusten „Piibar“
- H. Käo „Noorpagana lood“
- H. Käo „Kui mind üldse olemas ei oleks“
- H. Käo „Siil Sagriku seiklused“
- H. Mänd „Tingel-tangel“
- H.-M. Männamaa „Tudrepalu lood“
- H. Rand „Kollased koolilood“
- H. Rand „Nimeks Nipsutera“
- H. Wiesner „Kas loomad pesevad hambaid?“
- I. Lember „Prillmadu“
- I. Lember „Tädi Fantaasia“
- I. Tomusk „Tere, Volli“
- J. C. Harris „Onu Remuse jutte“
- J. Põldma „Lepatriinude jõulud“
- J. Rannap „Toonekurg Tooni“
- J. Rannap „Aptsihh! Aptsihh! Aptsihh!“
- J. Ungru „Minu lapsepõlve Paganamaa“
- K. Kass „Käru-Kaarel“
- K. Priilinn „Koeralaps Berta seiklused“
- K. Salu „Viljaküla Brita memuaarid“
- K. Vainola „Ville“
- L. de Vries „Sajanditagused tehnikaimed“
- L. Hainsalu „Pikkurilli“
- L. Tungal „Kristiina, see keskmine“
- L. Tungal „Vana vahva lasteaed“
- L. Tungal „Ema Luule jõulukaardid“
- M. Õunpuu „Kuninganna Anni lood“
- O. Preussler „Väike nõid“
- P.-L. Surojegin „Loomamuinasjutud“
- R. Palis „Notsu Norbert ja Tähetäpi mudaravila“
- R. Roht „Laaned ja veed. Jutte loomadest“
- S. Lant „Vanaema Vilma jutud“
- T. Kändler „Asi susiseb“
- V. Ränik „Ülejõel, Kassilaiu pealinnas“

II kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud õpilane:

Õpilane:

- 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- 2) mõistab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit;
- 3) väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult;
- 4) teeb õpitu piires keeleteadlikke valikuid, kasutab korrektset kirjakeelt ja sobivat sõnavara;
- 5) loeb tekste ladusalt ja eesmärgistatult eri keskkondades ja allikatest;
- 6) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste eri keskkondades ja allikate toel;
- 7) analüüsib ja hindab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
- 8) mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära;
- 9) kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi;
- 10) väärtustab lugemist, leiab endale sobivat lugemisvara.

SUULINE JA KIRJALIK SUHTLUS

Õpitulemused II kooliastme lõpuks	Õpitulemused klassiti
Õpilane valib juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali	4. klass • teab millised suhtluskanalid sobivad erinevates olukordades. 5. klass • valib juhendamise abil mõnele olukorrale vastava suhtluskanali. 6. klass • valib juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali.
Õpilane esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, avaldab viisakalt ja olukorrast lähtuvalt arvamust, sõnastab järelduse.	4. klass • kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi; • annab lühidalt edasi kuuldu sisu; esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi.

	<p>5. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi väljendab oma arvamust, annab infot edasi selgelt ja ühemõtteliselt.
	<p>6. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • teeb kuuldust ja loetust nii suulise kui ka kirjaliku kokkuvõtte; • esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, avaldab viisakalt ja olukorrast lähtuvalt arvamust, sõnastab järelduse.
<p>Õpilane lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös.</p>	<p>4. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele õpetaja juhendamisel.
	<p>5. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku vormi.
	<p>6. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris-ja rühmatöös.
<p>Õpilane põhjendab oma seisukohta ja aktsepteerib kaaslaste põhjendatud seisukohti.</p>	<p>4. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • põhjendab oma seisukohti.
	<p>5. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • põhjendab oma seisukohti, kasutades selleks sõnastikke ja teatmeteoseid.
	<p>6. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • põhjendab oma seisukohta ja aktsepteerib kaaslaste põhjendatud seisukohti (taganeb oma seisukohtadest)

<p>Õpilane kasutab suhtluses sobivaid keelevahendeid, sh korrektset kirjakeelt õpitu piires nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses.</p>	<p>4. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• väljendab end suulistes suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes. <p>5. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• väljendab end suulistes kui kirjalikes suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes <p>6. klass</p> <ul style="list-style-type: none">• õpilane kasutab suhtluses sobivaid keelevahendeid, sh korrektset kirjakeelt õpitu piires nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses.
---	--

Õppesisu 4. klassis

Hääliku pikkuste eristamine. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine. Kuuldud teksti analüüsimine õpetaja juhendamisel. Tekstide kriitiline kuulamine (fakti ja fantaasia eristamine jms). Lavastuse, kuuldud proosa-, luule- ja ainetekstide sisu ümberjutustamine. Visuaalsed ja tekstiilsed infoallikad ja nende usaldusväärsuse hindamine. Fakt ja arvamus. Sõnavara avardamine ja täpsustamine, töö sõnastikega. Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis. Olukorrale sobiva suhtluskanali valimine. Vestlus etteantud teema piires. Küsimustele vastamine, esitus, tutvustus, Oma seisukohtade põhjendamine. Erinevate käitumisviiside ja koostöövormide võrdlemine. Oma arvamuse avaldamine, seisukoha põhjendamine, kaaslaste arvamuse küsimine. Lisateabe otsimine. Suulises keelekasutuses kirjakeele põhinormingute järgimine ning mõtete sobiv sõnastamine (sõnajalik, parasiitkeelendite vältimine, mõtte lõpuleviimine). Dialoog ja dramatiseering. Pantomiiim. Rollimäng. Erinevate strateegiate kasutamine kõneülesannetes (nt võrdlemine, kirjeldamine). Eritüübiliste küsimuste moodustamine (nt

intervjuu tegemiseks). Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.

Praktilised tööd:

- sõnastike ja teatmeteoste kasutamine probleemülesannete lahendamisel;
- luuletuse või rolliteksti peast esitamine;
- õpetaja ettelugemise järel oluliste mõistete ja seoste leidmine;
- kuulnud tekstist lühikokkuvõtte sõnastamine;
- kuulnud teabe rühmitamine skeemi, märksõnade jm alusel;
- dialoogi ja dramatiseeringu koostamine ja esitamine;
- rollimängud (intervjuu);
- tagasiside andmine nii enda kui teiste töödele ja esitustele õpetaja juhiste alusel.

Õppesisu 5. klassis

Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse esitamine. Suuline arvamusavaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus. Väite põhjendamine.

Praktilised tööd

- kuuldust ja loetust suulise ja kirjaliku kokkuvõtte tegemine;
- rollimängud (erinevad suhtlusolukorrad);
- väitlused.

Õppesisu 6. klassis

Suuline arvamusavaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus. Väite põhjendamine. Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. Kaaslase täiendamine ja parandamine. Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine. Klassivestlus, diskussioon. Telefonivestluse alustamine ja lõpetamine. Virtuaalkeskkonnas suhtlemise eesmärgid, võimalused, ohud, privaatsus ja avalikkus. E-kiri.

Praktilised tööd:

- väitlused etteantud teemal;

- rollimängud (telefonivestlus jms);
- lühike esitus; tagasiside andmine klassikaaslase esitlusele õpetaja juhendite alusel (positiivses võtmes);
- e-kirja koostamine.

TEKSTI VASTUVÕTT

Õpitulemused II kooliastme lõpuks	Õpitulemused klassiti
Õpilane valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest.	4. klass <ul style="list-style-type: none"> • on läbi lugenud vähemalt neli eakohast väärtkirjandusteost (raamatut).
	5. klass <ul style="list-style-type: none"> • on läbi lugenud vähemalt viis eakohast väärtkirjandusteost (raamatut).
	6. klass <ul style="list-style-type: none"> • on läbi lugenud vähemalt kuus eakohast väärtkirjandusteost (raamatut); • valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest.
Õpilane iseloomustab õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi.	4. klass <ul style="list-style-type: none"> • tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kõnekäänu, kirja.
	5. klass <ul style="list-style-type: none"> • kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid.
	6. klass <ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi.
õpilane loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbeline ning huvivaldkondade tekste.	4. klass <ul style="list-style-type: none"> • loeb eakohast teksti ladusalt ja mõtestatult.
	5. klass

	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti.
	<p>6. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • õpilane loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste.
õpilane võrdleb tekste, esitab küsimusi, avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte.	<p>4. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, koostab teksti kohta küsimusi.
	<p>5. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • tutvustab loetud kirjandusteose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust.
	<p>6. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • võrdleb tekste, esitab küsimusi, avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte.
õpilane kuulab ja jälgib vastuvõetavat teksti, valib lugemise eesmärgile sobiva lugemisviisi.	<p>4. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab teksti põhjal sündmuste toimumise kohta ja tegelasi.
	<p>5. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • leiab teksti peamõtte.
	<p>6. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuulab ja jälgib vastuvõetavat teksti, valib lugemise eesmärgile sobiva lugemisviisi.
õpilane tunneb keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskondi, leiab neist vajaliku teabe.	<p>4. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • otsib teavet tundmatute sõnade kohta õpetaja abiga, teeb endale selgeks nende tähenduse.
	<p>5. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • otsib õpetaja abiga erinevat teavet keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskondadest.
	<p>6. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskondi, leiab neist vajaliku teabe.

õpilane võrdleb eri allikatest pärit infot, eristab olulist ebaolulisest, fakti arvamusest.	4. klass
	5. klass
	6. klass

Õppesisu 4. klassis

Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine. Häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine. Lugemist hõlbustavad võtted. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine. Tööjuhendi lugemine. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart jm). Tekstide võrdlemine etteantud ülesande piires. Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Kujundlik keelekasutus (piltlik väljend). Enne lugemist olemasolevate teemakohaste teadmiste ja kogemuste väljaselgitamine. Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht, aeg ja tegelased. Sündmuste järjekord. Arutlemine tekstis käsitletud teema üle. Tegelaste käitumise motiivide analüüs. Küsimustele 'vastamine tekstinäidetega või oma sõnadega. Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine. Huvipakkuva raamatu leidmine, iseseisev lugemine, vajaliku info leidmine. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Tekstiliikide eristamine: jutustus, muinasjutt, luuletus, näidend, vanasõna, kõnekäänd, kiri. Ilukirjandus: kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, ilu- ja aimekirjandus loomadest, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäänud.

Praktilised tööd:

- loetud teksti kohta küsimuste koostamine;
- tundmatute sõnade kohta teabe otsimine keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskondadest (õpetaja abiga);
- ülesanded tekstist vajaliku info leidmiseks;
- teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, remarkide, üksiksõnade jm alusel;

- oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine loetud teksti põhjal;
- töö tekstiga: tundmatute sõnade tähenduse selgitamine, märkmete tegemine loetu põhjal, märksõnaskaemi, küsimuste koostamine;
- loetava kohta kava, skeemi/kaardi koostamine;
- rollimängud;
- dramatiseeringud loetud teksti põhjal;
- luuletuse sisu eripära määramine (loodusluuletus, nali jne), riimide leidmine ja loomine,
- riimuvate sõnade toel värsside loomine;
- luuletuse ja proosateksti mõtestatud esitamine (meeleolu, laad);
- trükistest (ajaleht, ajakiri, teatmeteos) vajaliku teabe leidmine;
- loetud raamatust lühikokkuvõtte tegemine;
- loetud raamatu sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele;
- vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt, ka kataloogi või e-otsingut kasutades.

VABALUGEMINE

Õppeaasta jooksul loetakse eesti keele tundide raames läbi vähemalt 4 eakohast raamatut, mille lugemise korraldust (raamatute valik, analüüs) juhendab õpetaja vastavalt klassi kollektiivile ja õpitulemustele.

Õpilane valib lisalugemist oma lugemishuvist ja -soovist lähtuvalt. Allpool toodud lugemisvarast leiab soovitusi 4. klassile meelepärase kirjanduse leidmiseks.

Soovituslik lugemisvara 4. klassis lugemiseks

- Ole Lund Kirkegaard “Kummi-Tarzan ja teised”
- Mari Teede “Ingmar ja meri”
- Peter Svetina “Naaber lae all”
- Reeli Reinaus “Täiesti tavaline perekond”
- Louis Sachar “Marvin Punapost. Röövitud prints?”
- Ilmar Trull “Kala ei lärma”
- Frauke Scheunemann “Winston, agent pehmetel käppadel”
- Gertrude Kiel “Mida taevast võib meile rääkida: teaduslugusid lastele”
- Sanne Rooseboom “Lahenduste ministeerium”
- Katie Kirby “Lottie Brooksi katastroofilised apsakad sõpradega”
- Astrid Lindgren “Mio, mu Mio”

- Bodo Schäfer “Koer nimega Money”
- Cressida Cowell “Kuidas lohedega rääkida?”
- F. Steadman “Skandar ja üks sarviku varas”
- Aidi Vallik “Tädi Klaara maja”
- Helen Käit “Krahvinna kadunud sõrmus”
- Tarieli ja Olivia Lipartia “Halloo, 80ndad!: 72 asja ja nähtust 80ndatest”
- Kristina Ohlsson “Zombipalavik”
- Eoin Golfer “Imaginary Fred”
- Kristin Kongi “Kuningas Toti ja Dorpati tulelinn”
- Katie Kirby “Lottie Brooksi äärmiselt piinlik elu”
- Ben Miller “Päev, mil ma kukkusin muinasjuttu”
- Pille Kannisto “Britaga juhtub”
- Anton Hansen Tammsaare “Meie rebane: lugu noortele”
- J. K. Rowling “Jõulupõrsas”
- Eleonora Fornasari “Kiusamisest vabaks: muinasjututegelaste jälgedes”
- Tuutikki Tolonen “Agnes ja villa saladus”
- Aidi Vallik “Kade päkapikk ja väike jõuluingel: kuus jõulujuttu”
- Martin Widmark “Maja, mis ärkas ellu”
- Adam Kay “Kay anatoomia: täielik (ja täielikult vääritud) inimkeha käsiraamat”
- Koostanud ja ümber jutustanud Piret Päär “Õnneliku inimese särk: eesti rahvajutud”
- Christine Nöstlinger “Kui mu isa tahtis abielluda Anna Lachsi emaga”
- Katarzyna Ryrych “Takjaväli”
- Laura Ertimo “Öö: raamat unest ja pimeduse saladustest”
- Karsten Bernsing “Kuidas loomad mõtlevad ja tunnevad”
- Heljo Mänd “Sügise süda”
- Anti Saar “Mina, Milda ja meister Michel”
- Kelli Dunham “Tüdrukule: mida peaksid teadma suureks kasvamisest”
- Marie Forsel “Parem kui kaneelisai”
- Tove Jansson “Ohtlik jaanipäev”
- Aðalsteinn Ásberg Sigurðsson “Kääbusekivi”
- Tove Jansson “Hilja novembris”
- Astrid Hiisjärvi “Vaimar”
- Frauke Scheunemann „Winston, salamissiooniga kõuts“

- Siiri Laidla “Raamatukogunõid Rosaalie”
- Ilmar Tomusk “Kriminaalsed viineripirukad: neljanda A kriminalistid”
- Tiina Laanem „Kollase kassi komando“
- Dieter Braun „Mägede maailm“
- Juhani Püttsepp „On kuu kui kuldne laev“
- Tutikki Tolonen „Agnes ja unenägude võti“
- Andy Griffiths “13-korruseline puuonn”
- Luca Novelli „Hawking ja mustade aukude mõistatus“
- Jürgen Rooste „Kollilood“
- Grigori Oster „Kõrgem komitee: komisõmiootika algajatele ja edasijõudnutele“
- Hiro Kamigaki „Labürindidetektiiv Pierr: varastatud labürindikivi otsingul“
- Helen Käit “Janne ja Joosep. Lohe needus 1. osa”

Õppesisu 5. klassis

Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine. Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekterimine. Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine. Tarbetekstide keel: kataloogid, kasutusjuhendid, toodete etiketid.

Praktilised tööd

- lihtsatel plaanidel, tabelites, diagrammides, kaartidel oleva info edasiandmine kaaslastele;
- loetud kirjandusteose sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele;
- loetud teksti peamõtte sõnastamine; erineva teabe otsimine keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskondadest (õpetaja abiga);
- eri allikatest pärit infot võrdlemine (olulise ebaolulisest eristamine);
- skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist ja hinnakirjast andmete kirjapanek ning seoste esiletoomine.

Õppesisu 6. klassis

Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid. Eesmärgistatud kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekteerimine. Trükiajakirjandus: pressifoto, karikatuur, pildiallkiri. Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam. Tarbetekstide keel: kataloogid, kasutusjuhendid ja toodete etiketid. Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine. Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ning vajaliku teabe leidmine. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekteerimine .

Praktilised tööd:

- loetud tekstist lühikokkuvõtte koostamine;
- kuuldu või nähtu kohta kokkuvõtte tegemine;
- erineva teabe otsimine keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskondadest;
- eri allikatest pärit info võrdlemine (olulise ebaolulisest, fakti arvamusel eristamine);
- skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist ja hinnakirjast andmete kirjapanek ning seoste esiletoomine;
- visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine.

TEKSTILOOME

Õpitulemused II kooliastme lõpuks	Õpitulemused klassiti
õpilane leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet.	4. klass <ul style="list-style-type: none"> • leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet kindlast infoallikast (õpetaja määratletud).
	5. klass <ul style="list-style-type: none"> • leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet nii raamatukogust kui veebipõhistest infoallikatest.
	6. klass <ul style="list-style-type: none"> • leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet.
õpilane tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe.	4. klass

	<ul style="list-style-type: none"> tunneb kirjutamiseks valmistumise põhietappe.
	<p>5. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> tunneb esinemiseks valmistumise põhietappe.
	<p>6. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe.
õpilane jutustab, kirjeldab, võrdleb ja arutleb suuliselt ja kirjalikult.	<p>4. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest; kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit, inimest.
	<p>5. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> õpilane jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel.
	<p>6. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> jutustab, kirjeldab, võrdleb ja arutleb suuliselt ja kirjalikult.
õpilane esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande.	<p>4. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> võtab arutelude käigus sõna.
	<p>5. klass õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> esineb suuliselt (luuletuse või dialoogi esitamine).
	<p>6. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande.
õpilane kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liiki eakohaseid tekste.	<p>4. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> kirjutab eakohase pikkusega ümberjutustusi küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.

	<p>5. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju; kasutab tekste luues ja seostades omandatud keeletekstimõisteid.
	<p>6. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liiki eakohaseid tekste.
<p>õpilane vormistab kirjalikud tekstid korrektselt nii käsikirjas kui ka arvutis.</p>	<p>4, klass</p> <ul style="list-style-type: none"> kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile.
	<p>5. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> teeb oma tekstiga tööd, et see oleks korrektselt vormistatud.
	<p>6. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> vormistab kirjalikud tekstid korrektselt nii käsikirjas kui ka arvutis.

Õppesisu 4. klassis

Ümberjutustamine ja ümberjutustuse kirjutamine: tekstilähedane, kokkuvõtlik, loov, valikuline kavapunktide järgi, märksõnade ja küsimuste toel. Loetu ja kuuldu põhjal jutustamine. Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele, mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Õige hingamine ja kehahoid, jutustus pildi või pildiseeria põhjal, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu, kirjeldus, seletus, veenmiskiri, tarbetekstid (juhend, nimekiri, retsept, e-kiri, teade), ajakirjandustekstid (uudis, intervjuu, pildi allkiri, kuulutus, reklaam, arvamislugu). Protsesskirjutamine: kirjutamiseks valmistumine (märksõnad, idee- või mõtteskeem, tsentriline kaart, sündmuste kaart, muusika, pilt, rollimäng jne), teksti eri versioonide kirjutamine, viimistlemine, toimetamine, avaldamine, tagasiside saamine.

Praktilised tööd:

- ümberjutustuste kirjutamine küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel;
- aheljutustamine;
- loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega;
- loetu ja kuuldu põhjal jutustamine (eseme, olendi, inimese kirjeldamine, iseloomulike tunnuste esitamine) ja hinnangu andmine;
- kirjutamiseks valmistumise erinevate võtete kasutamine.

Õppesisu 5. klassis

Lühiettekanne ja esitlus. Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika. Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Esemel, olendi ja inimese kirjeldamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine. Jutustamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine. Arutlemine. Põhjuse ja tagajärje eristamine.

Praktilised tööd

- lühiettekanne loomine ja esitlemine internetis;
- lühiettekanne loomine ja esitlemine teatmeteosest leitud info põhjal;
- oma elamustest ja juhtumistest jutustamine ning kirjutamine.

Õppesisu 6. klassis

Protsesskirjutamine: suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, toimetamine ja avaldamine, tagasiside saamine. Kirjandi ülesehitus. Sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus. Mustand. Oma vigade leidmine ja parandamine. Lisateabe otsimine. Alustekst, selle edasiarenduse lihtsamad võtted. Visuaalsed ja tekstilised infoallikad ning nende usaldusväärsus. Eri allikatest pärit info võrdlemine, olulise eristamine ebaolulisest. Fakt ja arvamus. Uue info seostamine oma teadmiste ja kogemustega. Lühiettekanne ja esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal. Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika. Kiri, ümbriku vormistamine.

Praktilised tööd:

- lühikese ettekande koostamine ja ettekandmine;
- lühikese kirjandi kirjutamine etteantud teemal (koos mustandiga);
- teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal;
- eri allikatest saadud info põhjal võrdluskaardi koostamine ja info usaldusväärsuse hindamine;
- ümbriku vormistamine (koos kirja kirjutamisega).

KEELETEADLIKKUS

Õpitulemused II kooliastme lõpuks	Õpitulemused klassiti
Õpilane nimetab Eestis kõneldavaid keeli, sugulaskeeli ja -rahvaid.	4. klass <ul style="list-style-type: none"> • nimetab Eestis kõneldavaid keeli.
	5. klass <ul style="list-style-type: none"> • nimetab eesti sugulaskeeli ja -rahvaid.
Õpilane eristab keelevariante, sh murdeid, sotsiolekte, toob näiteid nende kasutusest.	6. klass <ul style="list-style-type: none"> • nimetab Eestis kõneldavaid keeli, sugulaskeeli ja -rahvaid.
	4. klass <ul style="list-style-type: none"> • eristab murdeid ja toob näiteid nende kasutusest.
	5. klass <ul style="list-style-type: none"> • eristab sotsiolekte ja toob näiteid nende kasutusest.
Õpilane kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliikide tüüpjuhte ning põhilisi käänd- ja pöörd sõna vorme.	6. klass <ul style="list-style-type: none"> • eristab keelevariante, sh murdeid, sotsiolekte, toob näiteid nende kasutusest.
	4. klass <ul style="list-style-type: none"> • märgib kirjas õigesti lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja kaashäälikuid; • märgib sõnades õigesti kaashäälikuühendit; tunneb ära liitsõna;

	<ul style="list-style-type: none"> • pöörab tegusõnu olevikus.
	<p>5. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjutab sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; • moodustab ainsust ja mitmust, olevikku ja minevikku.
	<p>6. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • õpilane kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliikide tüüpjuhte ning põhilisi käänd- ja pöörsõna vorme.
<p>Õpilane moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sealhulgas koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid.</p>	<p>4. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid.
	<p>5. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid.
	<p>6. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sealhulgas koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid,
<p>Õpilane järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid.</p>	<p>4. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjutab suure algustähega isiku ja kohanimed ja väike algustähega õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetused; • kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti (40—60 sõna).
	<p>5. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti (50—70 sõna).

	<p>6. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti (60—80 sõna). järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid.
<p>Õpilane rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja tekstianalüüsis.</p>	<p>4. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> õpilane kasutab õpitud keelendeid nii kõnes kui kirjas vastavalt suhtlemise eesmärgile, funktsioonile ja suhtluspartnerile, jälgib oma tekstis õpitud ortograafiareegleid.
	<p>5. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid; rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes.
	<p>6. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid; rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis.
<p>Õpilane kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe.</p>	<p>4. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> leiab vead enda ja kaaslaste kirjutistes õpitud keelendite piires; parandab leitud vead sõnaraamatu käsiraamatu, kaaslase ja/või õpetaja abiga.
	<p>5. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> kasutada digi- ja trükisõnaraamatut sõna tähenduse ja õigekirja kontrollimiseks.
	<p>6. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe.

Üldteemad

Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled.

Häälikuõpetus ja õigekiri

Tähestik. Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. Helilised ja helitud häälikud. Võõrtähed ja -häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. Kaashäälikuühendi õigekiri. g, b, d s-i kõrval (nt jalgsi, kärbsed). h õigekiri. i ja j õigekiri (tegijanimi). Tutvumine gi- ja ki-liite õigekirjaga. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades). Õppetegevuses vajalike võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri. Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri. Nimi ja nimetus. Isiku- ja kohanimed, ametinimetused ja üldnimetused. Eakohase teksti eksimatu ära kirjutamine tahvlilt. Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (40—60 sõna, 20 ortogrammi).

Sõnavaraõpetus

Sünonüümid. Antonüümid. Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhisõna, liitsõna tähendusvarjund. Liitsõna ja liitega sõna erinevused.

Vormiõpetus

Tegusõna. Tegusõna ajad: Olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses. Nimisõna. Omadussõna. Asesõna. Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine.

Lauseõpetus

Lause. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi. Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ja kasutamine. Otsekõne ja saatelause.

Praktilised tööd:

- etteütelse kirjutamine;
- etteütelses oma kirjavae iseseisev leidmine kasutades digi- või trükisõnaraamatut;
- Eestis kõnelevate keelte kaardistamine (mõistekaart).

Õppesisu 5. klassis

Üldteemad

Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled. Sugulaskeeled ja sugulasrahvad.

Häälikuõpetus ja õigekiri

Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. Helilised ja helitud häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. Võõrtähed ja -häälikud. Kaashäälikuühendi õigekiri. Tähed g, b, d s-tähe kõrval. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).

Sõnavaraõpetus

Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, liitsõna tähendusvarjund. Liitsõna ja liitega sõna erinevused. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist).

Vormiõpetus

Sõnaliigid: tegusõnad, käandsõnad ja muutumatud sõnad. Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses. Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi kasutamine tekstis. Käandsõna. Käandsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna. Käänamine. Käänded, nende küsimused ja tähendus. Õige käände valik sõltumata lause kontekstist. Ainsus ja mitmus.

Lauseõpetus

Lause. Alus ja öeldis. Lihtsamad lause laiendamise võimalused. Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlauses. Koondlause kasutamine tekstis. Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ja kasutamine.

Muud õigekirja teemad

Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isiku-ja kohanimed.

Praktilised tööd

- etteütluse kirjutamine;
- etteütles oma kirjavea iseseisev leidmine kasutades digi- või trükisõnaraamatut;
- sugulaskeelte ja sugulasrahvaste kaardistamine (mõistekaart).

Õppesisu 6. klassis

Üldteemad

Kirjakeel, argikeel ja murdekeel

Häälikuõpetus ja õigekiri

g, b, d s-i kõrval. Tähe h õigekiri. Tähtede i ja j õigekiri (tegijanimed ja liitsõnad). Liidete -gi ja -ki õigekiri. Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel. Tähtede f ja š õigekiri. Sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades). Õigekirja kontrollimine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist).

Sõnavaraõpetus

Kirjakeelne ja argikeelne sõnavara, uudissõnad, murdesõnad, släng. Sünonüümid, antonüümid, homonüümid, nende kasutamine. Sõnavaliku täpsus erinevates tekstides. Igapäevaste

võõrsõnade asendamine omasõnadega ja vastupidi. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist).

Vormiõpetus

Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, liht-, täis- ja enneminevik. Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Omadussõna käänamine koos nimisõnaga, lik- ja ne-liiteliste omadussõnade käänamine ning õigekiri. Omadussõnade võrdlusastmed. Võrdlusastmete kasutamine. Omadussõnade tuletusliited. Omadussõnade kokku-ja lahkukirjutamine (ne- ja line-liitelised omadussõnad). Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine. Põhi-ja järgarvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Kuupäeva kirjutamise võimalusi. Arvsõnade käänamine. Põhi ja järgarvsõnade kirjutamine sõnade ja numbritega, nende lugemine. Arvsõnade kasutamine tekstis. Sõnaraamatute kasutamine käändsõna põhivormide kontrollimiseks.

Lauseõpetus

Liitlause. Lihtlausete sidumine liitlauseks. Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause. Kahe järjestikuse osalausega liitlause kirjavahemärgistamine. Otsekõne ja saatelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ja järel. Otsekõne kirjavahemärgid. Otsekõne kasutamise võimalusi. Üte ja selle kirjavahemärgid.

Muud õigekirjateemad

Algustäheõigekiri: ajaloosündmused; ametinimetused ja üldnimetused; perioodikaväljaanded; teoste pealkirjad. Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri. Lühendite lugemine.

Praktilised tööd:

- etteütluse kirjutamine;
- etteütluses oma kirjavea iseseisev leidmine kasutades digi- või trükisõnaraamatut;
- erinevate sotsiolektide kaardistamine (mõistekaart).

KIRJANDUS

II kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) õpib tundma kirjandust ja pärimust rahvuskultuuri osana, tutvub eri rahvaste kirjanduse ja kultuuriga;

- 2) arendab oma loovvõimeid, jutustamis- ja esitamisoskust, kirjutab eakohasel tasemel ja keeleliselt korrektseid kirjeldavas, jutustavas ja arutlevas laadis ning eri žanrites tekste, väljendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 3) leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet;
- 4) õpib tundma ilukirjandusteose poeetikat, iseloomustab ja võrdleb teose tegelasi, kirjeldab süžeed ja olustikku ning sõnastab peamõtte, tõlgendab kujundlikku keelt ja rikastab oma sõnavara;
- 5) loeb, analüüsib ja mõistab jõukohase keerukusega eri žanris laste- ja noortekirjandust nii eesti kui ka maailmakirjandusest, loeb luule-, proosa- ja draamatekste, arendab oma lugemisoskusi;
- 6) rikastab lugedes oma mõtte- ja tundemaailma, täiendab enda kultuuri- ja kirjandusteadmisi, kujundab esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi.

Õpitulemused 5. klass

Lugemine

Õpilane:

- 1) loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt nelja tervikteost;
- 2) loeb latusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist;
- 3) tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;
- 4) loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi;
- 5) väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri;
- 6) eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid.

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

Õpilane:

- 1) nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu;
- 2) nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle;
- 3) järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;

4) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta.

Teksti esitus ja omalooming

Õpilane:

- 1) kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste;
- 2) osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;
- 3) esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;
- 4) mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;
- 5) jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal.

Õppesisu 5. klass

Lugemise eesmärgistamine. Lugemiseks valmistumine. Lugemistehnikad. Teksti ja teose jutustamine. Pea- ja kõrval tegelaste leidmine ja kirjeldamine. Valm, muinasjutt, muistend. Fantaasia- (ulme-) ja seiklusjutt. Kirjandusega seotud aime ja meediatekstitid. Ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliigid ja olulisemad žanrid. Loetud teksti (luuletus, proosatekst) esmane analüüs. Rahvalaul ja algriim. Olulise lugemisvara hulka, mida käsitletakse ühiselt, kuuluvad II kooliastmes E. Raua „Kalevipoja“ adaptatsioon, E. Bornhöhe „Tasuja“, J. Krossi „Mardileib“, F. R. Kreutzwaldi „Eesti rahva ennemuistsed jutud“ või muud eesti muinasjutu- või muistendikogumikud.

Praktilised tööd:

- lugemispäeviku pidamine;
- koomiksi põhjal jutustamine;
- loetud raamatu ja autori tutvustamine kaaslastele;
- luuletuse analüüsimine (teema ja meeleolu);
- tundmatute sõnade ja väljendite kohta teabe otsimine infoallikatest;
- omaloominguliste tööde kirjutamine;
- luuletuse või lühikese proosa- või rolliteksti peast esitamine;
- tagasiside andmine teiste esitusele (õpetaja juhendamisel).

VABALUGEMINE

Õpetaja valib õppeaasta jooksul 7 ilukirjandusteost, mille loeb kogu klass tunnivälisel ajal. Neid raamatuid ei ole toodud lugemisvara nimekirjas. Õpetaja valitud kirjandusteoseid koos lugemiseks tutvustab õpetaja õpilastele ja lapsevanematele õppetöö käigus.

Kokkulepitud kuupäevaks loeb laps teose läbi. Seejärel käsitletakse ilukirjandusteost klassis õpetaja juhendamisel.

Kirjandusetundides loetakse ja käsitletakse õpetajaga koos järgmisi tüvitekste:

- E. Raud, „Kalevipoeg“;
- J. Kross, „Mardileib“;
- F. R. Kreutzwald, „Eesti rahva ennemuistsed jutud“ vm eesti muinasjutu- või muistendikogumikud.

Kirjandusetundides käsitletud luuleteosed on valitud järgmistelt eesti luuletajatelt:

O. Arder, Contra, A. Ehin, L. Koidula, Juhan Liiv, V. Luik, K. Merilaas, H. Mänd, E. Niit, P.-E. Rummo, H. Runnel, J. Sang, I. Trull, L. Tungal, J. Vaiksoo, A. Vallik, H. Vilep, Wimberg jt; luule lauludes.

V klassi õpilane võib vastavalt oma lugemishuvile ja -soovile valida lugemiseks meelepäraseid teoseid. Neid võib valida allpool toodud soovitusliku lugemisvara hulgast või valida omal soovil.

Soovituslik vabalugemise nimekiri

Proosa:

Eesti kirjandus:

- Feldmanis, L. Ulman, „Erik Kivisüda“;
- K. Hinrikus, „Kui emad olid väikesed“, „Elevant“;
- J. Jaik, „Kaarnakivi“;
- H. Jõgisalu, „Nõiutud allikas“, „Suutäis soolast“;
- K. Kaldmaa, „Halb tüdruk on jumala hea olla“, „Lydia“;
- K. Kass, „Nõianei nõbinina“;
- M. Keränen, „Varastatud oranž jalgratas“ jt krimilood;
- Kivirähk, „Sirli, Siim ja saladused“;
- M. Loper, „Inglite linn“;
- J. Parijõgi, „Teraspoiss“;

- Pervik, “Arabella, mereröövli tütar”;
- P. Päär, “Õnneliku inimese särk”;
- S. Rannamaa, “Kadri”;
- J. Rannap, “Koolilood”;
- E. Raud, “Lugu lendavate taldrikutega”, “Roostevaba mõök”;
- P. Raud, “Printsess Lulu ja härra Kere”, “Sanna ja salakütid”;
- R. Reinaus, “Kuidas mu isa endale uue naise sai”, “Nõidkapteni needus”, „Maarius, maagia ja libahunt Liisi“;
- Saar, “Kuidas meil asjad käivad”, „Kuidas minust ei saanud kirjanikku“, “Õudne lugu”;
- J. Smuul, “Meremees Murka”;
- Tomusk, “Volli” sari, “Ajaränduri” sari;
- T. Toomet, “Vana aja koolilood”;
- Turovski, “Minu loomad”;
- J. Tuulik, “Vares”;
- M. Ulman, “Nukkude teater”;
- J. Vaiksoo, “King nr 39” jt sarja raamatud; vm.

Maailmakirjandus:

- J. M. Barrie, “Peeter Paan”;
- J. Barrowman, C. Barrowman, „Õõnsa Maa saladus“;
- L. F. Baum, “Võlur Oz”;
- H. Burnett, „Väike printsess“, “Väike lord Fauntleroy”;
- C. Cassidy, “Pöörane”;
- C. Dickens, „Oliver Twisti seiklused“;
- G. Durrell, “Minu pere ja muud loomad”;
- N. R. Gaiman, “Kalmisturaamat”;
- Gavalda „35 kilo lootust”;
- E. Ibbotson “Reis Merejõe”;
- L. St John, “Valge kaelkirjak”, “Delfiini laul”;
- S. Kolu, “Rööbelite” sari;
- J. Krüss. „Timm Thaler ehk Müüdüd naer”;
- E. Kästner, „Veel üks Lotte“;
- Lindgren, „Kalle Blomkvist“, „Hulkur Rasmus“, „Röövlitütar Ronja“;
- U. K. Le Guin, “Meremaa võlur”;

- S. Lewis, “Lõvi, nõid ja riidekapp” jm “Narnia” sari;
- H. Lofting, “Doktor Dolittle”;
- K. May, “Winnetou”;
- J.-C. Mourlevat, “Ookeani kutse”;
- K. Ohlsson, „Klaaslapsed“, „Höbedapoiss“, „Kiviinglid“;
- S. Olsson, A. Jacobsson, “Berti päevik”;
- M. Parr, “Vilgukivioru Tonje”;
- E. H. Porter, „Pollyanna“;
- T. Pratchett, “Kettamaailma” sari;
- O. Preussler, “Krabat”;
- G. Rodari, “Cipollino seiklused”;
- J. K Rowling, “Harry Potteri” sari;
- M. G. Schmidt, „A nagu Aabel”, “Miisu“;
- V. Schwab. „Kummituste linn“ jt sarja raamatud;
- J. Spinelli, “Tähetüdruk”;
- R. L. Stevenson, “Aarete saar”;
- R. Zafon, „Uduprints“;
- J. Till, „Charlie” sari;
- J. R. R. Tolkien, “Käábik”;
- Maria Turtschaninoff, „Maresi. Punase kloostri kroonikad“;
- M. Twain, „Tom Sawyeri seiklused“;
- J. Vilé, „Siberi haiku“; vm.

Näitekirjandus:

- O. Luts “Kapsapea”;
- M. Ulman, “Kohkumatud lapsehoidjad” vm.

Pärimus:

- valik eesti ja teiste rahvaste muistendeid ja muinasjutte;
- mõistatusi, kõnekäände ja vanasõnu;
- valik vanakreeka müüte;
- E. Raud, “Kalevipoeg”;
- M. Haavio, “Kalevala”; vm.

Õpitulemused 6. klassis

Lugemine

Õpilane:

- 1) loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt nelja tervikteost;
- 2) loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanis luule, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist;
- 3) tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;
- 4) kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad;
- 5) õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri.

Teksti tõlgendamine. Analüüs ja mõistmine

Õpilane:

- 1) nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust;
- 2) koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte;
- 3) nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;
- 4) iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist;
- 5) järjestab sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;
- 6) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta.

Teksti esitus ja omalooming

Õpilane:

- 1) kirjutab eri žanis omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste;
- 2) osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;
- 3) esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;
- 4) mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;

- 5) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
- 6) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

Õppesisu 6. klassis

Kava põhjal jutustamine. Draama- ja proosateksti erinevused. Dialoog. Teose põhiidee, teema. Kõnekäänd, vanasõna ja müüt. Eepos. Karikatuur. Tsitaat. Ajaloojutustus ja mälestusjutustus. Ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliigid ja olulisemad žanrid. Loetud teksti (tuuletus, proosatekst) analüüs. Olulise lugemisvara hulka, mida käsitletakse ühiselt, kuuluvad II kooliastmes E. Raua „Kalevipoja“ adaptatsioon, E. Bornhöhe „Tasuja“, J. Krossi „Mardid leib“, F. R. Kreutzwaldi „Eesti rahva ennemuistsed jutud“ või muud eesti muinasjutu- või muistendikogumikud.

Praktilised tööd:

- lugemispäeviku pidamine;
- kava koostamine etteantud tekstile ja selle põhjal jutustamine;
- loetud raamatu ja autori tutvustamine kaaslastele;
- kirjandi kirjutamine; teemamapi koostamine ja esitlemine;
- luuletuse analüüsimine (teema ja meeleolu, keele- ja vormikasutuse iseärasused, luuletuse kujundlikkus);
- tundmatute sõnade ja väljendite kohta teabe otsimine infoallikatest;
- omaloominguliste tööde kirjutamine; luuletuse või lühikese proosa- või rolliteksti peast esitamine;
- tagasiside andmine teiste esitusele (õpetajal juhendamisel).

VABALUGEMINE

Õpetaja valib õppeaasta jooksul 6 ilukirjandusteost, mille loeb kogu klass tunnivälisel ajal. Neid raamatuid ei ole toodud lugemisvara nimekirjas. Õpetaja valitud kirjandusteoseid koos lugemiseks tutvustab õpetaja õpilastele ja lapsevanematele õppetöö käigus.

Kokkulepitud kuupäevaks loeb laps teose läbi. Seejärel käsitletakse ilukirjandusteost klassis õpetaja juhendamisel.

Kirjandusetundides loetakse ja käsitletakse õpetajaga koos tüviteksti „Tasuja“ (E. Bornhöhe).

Kirjandusetundides käsitletud luuleteosed on valitud järgmistelt eesti luuletajatelt:

O. Arder, Contra, A. Ehin, L. Koidula, Juhan Liiv, V. Luik, K. Merilaas, H. Mänd, E. Niit, P.-E. Rummo, H. Runnel, J. Sang, I. Trull, L. Tungal, J. Vaiksoo, A. Vallik, H. Vilep, Wimberg jt; valik valme; luule lauludes.

VI klassi õpilane võib vastavalt oma lugemishuvile ja -soovile valida lugemiseks meelepäraseid teoseid. Neid võib valida allpool toodud soovitusliku lugemisvara hulgast või valida omal soovil.

Soovituslik vabalugemise nimekiri:

Proosa:

Eesti kirjandus:

- Feldmanis, L. Ulman, „Erik Kivisüda“;
- K. Hinrikus, “Kui emad olid väikesed”, “Elevant”;
- J. Jaik, “Kaarnakivi”;
- H. Jõgisalu, “Nõiutud allikas”, “Suutäis soolast”;
- K. Kaldmaa, “Halb tüdruk on jumala hea olla”, “Lydia”;
- K. Kass, “Nõianeu nõbinina”;
- M. Keränen, “Varastatud oranž jalgratas” jt krimilood;
- Kivirähk, “Sirli, Siim ja saladused”;
- M. Loper, “Inglite linn”;
- J. Parijõgi, “Teraspoiss”;
- Pervik, “Arabella, mereröövli tütar”;
- P. Päär, “Õnneliku inimese särk”;
- S. Rannamaa, “Kadri”;
- J. Rannap, “Koolilood”;
- E. Raud, “Lugu lendavate taldrikutega”, “Roostevaba mõõk”;
- P. Raud, “Printsess Lulu ja härra Kere”, “Sanna ja salakütid”;
- R. Reinaus, “Kuidas mu isa endale uue naise sai”, “Nõidkapteni needus”, „Maarius, maagia ja libahunt Liisi“;
- Saar, “Kuidas meil asjad käivad”, „Kuidas minust ei saanud kirjanikku“, “Õudne lugu”;
- J. Smuul, “Meremees Murka”;
- Tomusk, “Volli” sari, “Ajaränduri” sari;
- T. Toomet, “Vana aja koolilood”;

- Turovski, “Minu loomad”;
- J. Tuulik, “Vares”;
- M. Ulman, “Nukkude teater”;
- J. Vaiksoo, “King nr 39” jt sarja raamatud; vm.

Maailmakirjandus:

- J. M. Barrie, “Peeter Paan”;
- J. Barrowman, C. Barrowman, „Õõnsa Maa saladus“;
- L. F. Baum, “Võlur Oz”;
- H. Burnett, „Väike printsess“, “Väike lord Fauntleroy”;
- C. Cassidy, “Pöörane”;
- C. Dickens, „Oliver Twisti seiklused“;
- G. Durell, “Minu pere ja muud loomad”;
- N. R. Gaiman, “Kalmisturaamat”;
- Gavalda „35 kilo lootust”;
- E. Ibbotson “Reis Merejõe”;
- L. St John, “Valge kaelkirjak”, “Delfiini laul”;
- S. Kolu, “Rööbelite” sari;
- J. Krüss. „Timm Thaler ehk Müüdüd naer”;
- E. Kästner, „Veel üks Lotte“;
- Lindgren, „Kalle Blomkvist“, „Hulkur Rasmus“, „Röövlitütar Ronja“;
- U. K. Le Guin, “Meremaa võlur”;
- S. Lewis, “Lõvi, nõid ja riidekapp” jm “Narnia” sari;
- H. Lofting, “Doktor Dolittle”;
- K. May, “Winnetou”;
- J.-C. Mourlevat, “Ookeani kutse”;
- K. Ohlsson, „Klaaslapsed“, „Hõbedapoiss“, „Kiviinglid“;
- S. Olsson, A. Jacobsson, “Berti päevik”;
- M. Parr, “Vilgukivioru Tonje”;
- E. H. Porter, „Pollyanna“;
- T. Pratchett, “Kettamaailma” sari;
- O. Preussler, “Krabat”;
- G. Rodari, “Cipollino seiklused”;
- J. K Rowling, “Harry Potteri” sari;

- M. G. Schmidt, „A nagu Aabel”, „Miisu“;
- V. Schwab. „Kummituste linn“ jt sarja raamatud;
- J. Spinelli, „Tähetüdruk”;
- R. L. Stevenson, „Aarete saar”;
- R. Zafon, „Uduprints“;
- J. Till, „Charlie” sari;
- J. R. R. Tolkien, „Käábik”;
- Maria Turtschaninoff, „Maresi. Punase kloostri kroonikad“;
- M. Twain, „Tom Sawyeri seiklused“;
- J. Vilé, „Siberi haiku“; vm.

Näitekirjandus:

- O. Luts „Kapsapea”;
- M. Ulman, „Kohkumatud lapsehoidjad” vm.

Pärimus:

- valik eesti ja teiste rahvaste muistendeid ja muinasjutte;
- mõistatusi, kõnekäände ja vanasõnu;
- valik vanakreeka müüte;
- E. Raud, „Kalevipoeg”;
- M. Haavio, „Kalevala”; vm.